

Валерія КРУПЧЕНКО

(м. Полтава)

Журналістка, поетка, студентка магістратури факультету філології та журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Її творчий девіз: «А слово – струм. А слово – зброя. А віще слово – вічове» (Ліно Костенко).

Він був патріотом. Поціновувачем мистецтва й літературного слова. Вірним товаришем, сином та хлопцем. Те, що буде написано далі, – його історія. Історія подвигу, яка, на жаль, досить швидко обірвалася, проте спогади про нього будуть закарбовані в цих словах та пам'яті багатьох.

МАЙДАН. КРИВАВЕ ПРОТИСТОЯННЯ

* * *

Я стою на Майдані... І розумію, що це вже не той Майдан... Тут немає більше запаху кави, відлуння віршів Костенко й Франка, не чути музики, під яку зазвичай танцює молодь біля фонтану... І тут ті самі «петарди» несуть у собі смерть і запах сотень тисяч жертв... Тут, на холодній землі, стоять люди. Чоловіки й жінки. І вони стоятимуть. А потім підуть уперед...

* * *

На Майдані в кожного була своя правда й ідея. Майдан був живим процесом протистояння ідей, віри в світле майбутнє та правду... Тільки на Майдані я стояв, спілкуючись із тими, кого зараз називають «москалями», ділився з ними своїми думками щодо цього всього... А через годину цей самий «москаль» кидає в мій бік «коктейль Молотова»... Справді, на Майдані моральні орієнтири в людей були різними...

Майдан мав мільйони облич...

Не можна просто сказати, що він був «Революцією гідності» або лише «виступом за цінності», адже гідність, цінності, єдність і патріотизм є одним мільйонним фрагментом із повної картини пекла. Зрештою, Майдан став чимось важливим, чимось тим, що стосувалося людських життів і головного питання людства: «Як жити далі?» Бо від усього, що обіцяла нам теперішня влада, віяло лише руйнацією та смертю. І питання постало так: «Життя або смерть...»

Чому я взагалі вирішив туди піти? Що мене змусило залишити всі справи й поїхати на Майдан? Узагалі-то я просто побачив пост журналіста «Української правди» Мустафи Наєма 21 листопада: *«Ладно, давайте серйозно. Вот кто сегодня до полуночи готов выйти на Майдан? Лайки не считаются. Только комментарии под этим постом со словами “я готов”. Как только наберется больше тысячи, будем организовываться»*. І я, зібравши все необхідне, вийшов на Майдан... і побачив там не просто кілька десятків небайдужих людей, а десь із півтори тисячі, а через десять днів чисельність на Майдані складала 120 тисяч осіб... Як мінімум...

І всі ці 120 тисяч, як мантру, повторювали: «Мирний протест»... Так, спочатку все було тихо й мирно... Але ніхто навіть уявити не міг, як будуть розвиватися події далі... Напередодні саміту у Вільнюсі Євромайдан якимось збезлюднів, але я все ж таки не зміг звідти піти... Я хотів затиснути голову між колінами й плакати... Я просто не міг повірити в те, що це все можна вирішити словом... Я й ті люди, які перебували в цей момент на Майдані, розуміли, що це ще тільки початок... Бандитській владі не потрібен мир... Вони все вирішували кров'ю... Усі угоди й договори підписані кров'ю жертв... Це розумів не тільки я... Це розуміли ВОНИ, люди, які стоять без зброї лицем до «Беркуту»... Люди, яких поливали крижаною водою, але вони стояли... Люди, для яких країна – понад усе!

* * *

Я познайомився з багатьма митцями. Зокрема Олексою Манном, картини якого мене просто вражали. Уже Олекса звів мене з іншими «Жлобістами»: Іваном Семесюком, Андрієм Єрмоленком, Антіном Мухарським. Я, напевне, не такий великий митець, але мої ідеї вольні художники все ж використовували. Гарна

фантазія, що ж поробиш. 23 листопада, а точніше в ніч із 22 на 23, «ментура» знесла два намети поблизу нашого. Уранці Олекса розповів мені, що по всьому Майдану ходять прибічники «баті» й збирають людей, які б улаштували провокації за гроші. У наш намет також завітала одна з його пташок. Пішов він назад не просто ні з чим, а з невеличким посланням і синцем під оком.

Так, на Майдані ніхто не згодився служити Янику, проте вже вдень приїхало дуже багато «тітушок» з інших міст. Продалися. За 200 гривень...

Тишу нашого намету порушив прихід Андрія Єрмоленка: *«Люди, “Беркут” наступає. Хватайте палки і виходите на вулицю. Вони разнесут сейчас здесь все...»* Ми не знали, що буде, але все одно вийшли. Десь о 23.25. Їх було дуже багато. Приблизно півтори тисячі. У всіх балончики зі сльозогінним. Палки. Щити. А в нас нічого. Ми з голими руками йшли на них. Проте в майданівців була одна перевага – «коктейлі Молотова», які найкращіше виготовляв наш «Барбакан». «Молотов» – це, напевне, єдине, що в нас було на той момент...

І ось 1 грудня. Мирний мітинг. Початок. 1-й день пекла. 1-й день зими, що нас змінила. За побиття студентів ніхто не прийняв покарання. Янукович зняв із себе відповідальність, а голова МВС просто вибачився. У ніч на 11 грудня Михайлівський собор бив на сполох. Ось так. Через вісім століть. Останній раз таке було, коли монголо-татари напали на Україну. Починалася революція. Але ж ні. Не ще одна Помаранчева. Це уже щось більше. Революція спротиву. Революція гідності. Громадянська війна. Криваве протистояння.

* * *

Так, було реально страшно. Правду казав Жила: *«Я навіть не знаю, повернемося ми сюди чи ні. Але за свою країну я буду стояти до останнього патрона. До останнього Молотова»*. Я повністю погоджуюся з ним: усі ми патріоти своєї країни. Усі ми. Усі, хто на даний момент стоїть на барикадах.

Ми з дня на день чекали штурму. І ось ніч на 11 грудня. Увесь Майдан скандує: *«Київ, вставай!»* І він устав. І не просто встав. Підвівся з гордо піднятою головою й довів усьому світові разом із проплаченими «беркутівцями», що українська нація існує. Ми вимагали, щоб жінки й діти пішли з площі, але ні! Вони стояли,

вели перемовини з «беркутівцями», благали, щоб ті не стріляли, аргументуючи це тим, що з цього нічого не вийде. Проте їх ніхто не слухав.

«Беркут» був непохитний. Коли на площу привезли автобуси із силами спецпризначення, ми довго не думали. Побрали бити й почали гамселити автобуси, намагаючись перекинути їх. І в нас це вийшло. Але наше торжество продовжувалося недовго. Через декілька хвилин приїхала пожежна машина і з водомета почала поливати палаючі автобуси й людей, які були поблизу. І це в -15°C. Якийсь чоловік видерся на автобус, махаючи прапором, із вигуками «Слава Україні!»...

Так, усе було дуже шляхетно, але воно не могло тривати вічно, особливо за цих умов. Психологія начебто «мирного протесту» всередині кожного вимагала виходу за межі «зруйнованої фортеці», на яку почав перетворюватися Майдан. Тому цей вихід відбувся.

Знесилені чеканням, бездіяльністю уряду й добиті репресивними законами 16 січня, люди вийшли за межі майданівських барикад. Криваве Вогнехреща на вулиці Грушевського 19 січня принесло нові травми.

Життя на Майдані стало схожим на монотонну кардіограму, яка ось-ось обірветься. 22 січня 2014 року започаткувало мартиролог Майдану, коли влада, ані разу за два місяці не пішовши на компроміс, не виконавши жодної політичної вимоги, почала вбивати.

За кілька тижнів активісти Майдану відчули на собі всі «принади» тоталітаризму – зі спаленими авто, побиттям, викраденням і вбивством. До самого розстрілу Небесної Сотні й утечі Януковича «Груша» була епіцентром подій, а Майдан – своєрідним тилом, базою, сховищем. Події трьох останніх днів – 18, 19 та 20 лютого – остаточно пов'язали владу з кривавими катами, зі злочинами проти людяності.

Вони поставили червоний хрест із крові сотень загиблих, після чого почалась уже зовсім інша історія...

Ще одна історія по-справжньому мистецького спротиву...

22.02.2015